

ESO

LLENGUA CATALANA I LITERATURA

DESTRESES BÀSIQUES

COMPRENSIÓ LECTORA

3

Programa per a l'adquisició de les destreses i
les capacitats de la competència comunicativa

●
cruïlla
●

**EDICIÓ
2014**

El dia que va saltar la notícia, haver d'anar a l'institut va ser horrorós: primer van arribar els periodistes dels diaris i després els equips de televisió.

La setmana anterior havien vingut els diaris locals: tot de noies cregudes amb els cabells preciosos i nois amb americanes de llana, que esperaven arran de la tanca i demanaven a la gent que fes declaracions. Alguns bocamolls, com la Kerry-Ann i la Miranda, s'havien dedicat a explicar pertot arreu històries d'aldarulls als passadissos i de ganivetades. I així va ser com va començar.

Surto per anar a buscar l'Adam. De vegades em sembla que ell és l'única persona de tot l'univers que hi toca. Està amagat a la biblioteca, bé, la sala amb uns quants llibres atrotinats i una Enciclopèdia Britànica publicada l'any 1959 que representa que és la biblioteca i el centre d'estudis de Meadowlea. Està fent un treball d'anglès. Com que estem sols em fa un petó als llavis i jo me li assec a la falda i li passo els braços al voltant del coll. La calidesa i la proximitat d'ell em consolen. L'Adam sempre fa molta olor. La seva mare, que és una fanàtica de la neteja, li fa posar roba neta cada

dia i, a més a més, al vespre el fa banyar i al matí, dutxar-se. Té uns cabells de color de mel molt arrissats, com si fos un osset de peluix. És guapíssim.

L'Adam em fa més petons, però no està tranquil i de mica en mica em fa sortir de la seva falda. Ja veig que vol tornar a treballar. L'Adam és el que treballa més de Meadowlea i jo sóc la segona. A part de nosaltres, sembla que al nostre curs no hi ha ningú que tingui interès a treballar.

–Piro cap a casa –li dic, i ell es gira i em fa un altre petó.

–Fins al vespre. Cap a quarts de vuit. Al lloc de sempre.

Tot caminant rumio com deu haver passat el dia el pare, perquè la manera com el passa ens determina el vespre. I no ho pots predir mai, perquè pot ser que al matí te'n vagis i estigui bé (és a dir, tan bé com pot estar el pare), i quan tornis..., sigui un desastre.

És un desastre. M'ho hauria d'haver imaginat. Hi ha sis tasses apilades a l'aigüera i un plat mig buit de mongetes amb salsa de tomàquet a la taula.

–Que has passat mal dia? –pregunto en to consolador. Fa que sí–. Et faré un te ben bo. Has vist quin sol que fa? Després d'obrir la porta de la cuina per fer marxar el tuf de casa, començo a endreçar la taula. La mare treballa fins a les set i per això hauré de preparar el sopar jo. Teòricament ens ho combinem amb en Ginna, el meu bessó, però si l'obligo va al súper i pispa menjar preparat i m'esgarifa pensar que el poden enxampar. Deixo el sopar de la mare tapat amb un plat damunt d'un cassó amb aigua calenta i me'n vaig corrents al tancat. He engegat l'escalfador perquè em vull banyar i rentar el cap abans de trobar-me amb l'Adam.

La manera com necessito l'Adam és un mal que em rosega per dins. No hi ha res al món que me'n pugui allunyar.

–No tornaré gaire tard –dic automàticament.

L'Adam m'espera a la galeria comercial. Uns quants nens petits seuen a l'esglaó de la porta jugant a cromos, i uns quants de més grans van amb patins.

L'Adam i jo ens entrellacem les mans i caminem fins a l'altra punta del barri. Estic tan contenta de veure'l que no em fixo que està molt estrany: fa cara de pomes agres, com si no es trobés gaire bé.

Anem a peu a casa seva. Diu que la seva mare i el seu padastre, als quals tinc permís per cridar pel nom, fan una barbacoa i ens hi esperen.

Abans d'arribar a casa s'atura de cop i m'estira cap al carrer que hi ha entre dos garatges. És un lloc molt tranquil i gairebé sento com em batega el cor mentre em fa uns petons molt dolços.

–Fawn, em sap greu. T'he de dir una cosa.

De sobte em queda la boca seca i m'empasso la saliva amb dificultat, com si m'hagués d'ennuegar per culpa de la por que em creix a la gola.

–Vols tallar amb mi? –dic amb un ronc.

–No! –Ho diu amb massa vehemència. Sé que em donarà males notícies, ara li veig el missatge als ulls: una mirada carregada de tristesa, compassió i traïció. M'escapo dels braços de l'Adam mentre ell afegeix:– Ens traslladem. La mare s'ha posat feta una fúria quan ha vist l'institut a les notícies. Estava fatal des que ho va veure al diari, i ara només faltava això. És el que l'ha fet decidir. Ens canviem de casa. Ens traslladem la setmana que ve. Han anat a signar els papers avui al vespre. Ja està tot a punt.

–Tan de pressa? –dic, sense acabar-me'l de creure.

–Volen que comenci a l'institut nou després de la setmana de vacances.

–L'institut nou?

–Ens traslladem a Boldersby, i aniré a Briers Park.

–A l'institut Briers Park?

Tant que havíem parlat de deixar Meadowlea i anar a fer el batxillerat junts! No pot ser.

–No pateixis, no canviarà res entre tu i jo, de veritat –diu l'Adam. Em mira amb les celles arrufades, amb posat de preocupació. Potser es pensa que em posaré a plorar. Però sóc com aquella gent que els mutilen una cama i que, tot i això, la segueixen notant. Sé que això és el final de tot, però encara no me'n faig càrrec. Caminem en silenci. Tinc el cap en blanc. Intento emmagatzemar records d'aquest vespre. Em vull apoderar de l'Adam, amb la seva pell encantadora i aquells ulls blaus tan dolços, i guardar-me'l per sempre al cervell. Llavors, però, m'adono que si vull continuar sent part de la seva nova vida, he de saber portar el tema amb molt de compte.

–Me n'alegro molt. –Li estrenyo el braç.– Serà fantàstic viure a Boldersby.

–Podràs venir i quedar-te a dormir. Hi ha una habitació de convidats. La mare diu que li sembla bé.

–Sí... –dic amb una ganyota.– Molt bé.

La casa de l'Adam és la més neta i polida de tot el carrer, amb unes cortines amb volants molt elegants i un jardí impecable. Només de veure aquesta casa ja em piquen els ulls. No pot ser que a partir de la setmana que ve ja no hi pugui entrar més.

La Barbara i en Darren couen el sopar a la barbacoa, a l'eixida, però com que al vespre refresca força sopem a la cuina, amb les portes obertes per poder veure el cel de la nit.

Quan menjo el pastís de formatge amb melmelada de maduixes que hi ha per postres, m'adono que trobaré a faltar molt venir aquí. Una vegada, a classe d'anglès, vam llegir un poema, i un vers deia «bàlsam per a l'ànima». De sobte aquelles paraules em vénen al cap i m'adono que aquesta casa ha estat el bàlsam per a la meva ànima i jo no n'era conscient.

Havent sopat, l'Adam i jo anem a la sala i mirem una pel·lícula a la televisió. Com que estem sols ens arrupim al sofà i ens fem uns quants petons. Si tanco els ulls molt fort gairebé puc creure que res d'això no és veritat. Que tot tornarà a ser com era.

A les deu, la Barbara pica a la porta i sabem que se'ns ha acabat el vespre. L'Adam m'acompanya a casa.

vas, Ginna? Que no veus què fas? Que no t'adones de què passarà si surts a voltar amb l'Spider i amb aquella colla de nois sense futur? Et detindran! I saps què li passarà al pare si es presenta la policia a fer un escorcoll? Les llàgrimes em comencen a sortir quan sóc al llit, cargolada com una criatura abans de néixer, sota els llençols. Aleshores m'adono que estic enfadada amb el món sencer.

Si m'haguessin deixat en una illa abandonada no em sentiria pas més sola i desamparada. Tot l'entramat que forma la meua vida s'ha mogut i ha canviat, i m'ha deixat completament aïllada. En Ginna s'ha allunyat tant de mi que em fa l'efecte que no el conec. I ara l'Adam m'ha plantat. Sé que no és culpa seva, això del trasllat, però ho veig com una traïció. He perdut l'Adam i el meu germà bessó, i no hi ha ningú en tot el món que em consoli.

Ara que l'Adam s'ha traslladat, estar amb ell és com contemplar algú que s'ofega a càmera lenta. La marea de la seva nova vida se l'emporta cada vegada més lluny de mi. De vegades és com si desaparegués completament sota les ones i, llavors, la por m'inunda tota. De sobte, sense saber com, torna, i per un moment veig el que hi havia entre nosaltres. Aleshores, a poc a poc i d'una manera molt dolorosa, torna a desaparèixer.

–Truca'm dijous –suggereix l'Adam, mentre em fa petons amb molta tendresa.

Total, que dijous no li truco, ni que només sigui per dur-li la contrària. Ho retardo fins divendres. He tingut una idea esbojarrada: l'Adam s'imaginarà que tinc una vida tan atrafegada que m'he oblidat de trucar-li i es posarà gelós. Però quan divendres li telefono, sento un silenci tens i a continuació la Barbara que diu:

–Em sap greu, Fawn. Ha sortit.

El cap sembla que m'hagi d'esclatar de tantes llàgrimes que se m'hi acumulen.

S'ha acabat tot entre nosaltres. Ja fa setmanes que ho sé. I, finalment, tots els sentiments que he anat eliminant em vénen de sobte al cap. Em miro les mans tremoloses. He perdut l'Adam i el mal que sento em fa tornar boja.

L'Adam i jo sortim des que jo tenia tretze anys, quan era una nena amb cos de dona. Ara, amb ràbia, m'adono que he desaprofitat una part considerable de la meua vida dedicant-l'hi a ell. Quan vam començar a sortir no tenia temps per a les amigues, de manera que ara que ell m'ha abandonat, no tinc ningú.

Quan entro a casa, tinc els sentiments tan a flor de pell que em fan mal i tot. I llavors entenc per què els cantautors i els poetes parlen de cors que es trenquen.

Vaig a la cuina i hi trobo en Ginna assegut de qualsevol manera a la taula. El descans que tinc en veure'l em fa esclatar i deixo anar una tirallonga d'insults en veu baixa.

–Calla, Fawn... –diu tot fent anar el cap d'una banda a l'altra, com si jo li fes nosa.

Li agafo els cabells i li estiro el cap amunt. Té els ulls perduts i un blau força gros a la galta. A més, l'alè li fa pudor d'alcohol.

–Estàs borratxo! I què t'hi has fet, a la cara? –pregunto, enfadada amb ell i enrabada perquè algú li ha fet mal, tot alhora.

El deixo anar i afegeixo, fluixet–: De què

1 Copia el paràgraf on es posa de manifest que la Fawn i l'Adam estan enamorats.

---

2 Copia el paràgraf on es posa de manifest el trencament de la relació entre la Fawn i l'Adam.

---

3 Assenyala la idea principal d'aquest text:

- a) Els problemes a l'institut Meadowlea
- b) El canvi de domicili de l'Adam
- c) La soledat de la Fawn
- d) El trencament de la relació entre la Fawn i l'Adam

4 Completa amb les teves paraules les bafarades d'aquest còmic:

1. Comprensió literal: recerca d'informació   2. Comprensió literal: recerca d'informació   3. Comprensió global   4. Comprensió interpretativa

3 COMPETÈNCIES LINGÜÍSTIQUES

5 Explica què volen dir les frases següents i els problemes que s'hi amaguen:

a) «Tot caminant rumio com deu haver passat el dia el pare, perquè la manera com el passa ens determina el vespre.»

---

b) «Però sóc com aquella gent que els mutilen una cama i que, tot i això, la segueixen notant.»

---

c) «De sobte aquelles paraules em vénen al cap i m'adono que aquesta casa ha estat el bàlsam per a la meua ànima i jo no n'era conscient.»

---

d) «Et detindran! I saps què li passarà al pare si es presenta la policia a fer un escorcoll?»

---

6 Assenyala quina ha estat la causa del trencament de la relació entre els dos joves:

a) Els problemes de l'institut han ocasionat el canvi de domicili i el distanciament de la relació.

b) La Fawn no ha trucat a l'Adam dijous tal com havien quedat.

7 Escribeu quatre possibles motius de trencament en una parella:

---

8 Llegeix els paràgrafs següents i escriu una carta a la Fawn tot aportant-li suggeriments per superar el tràngol que està passant:

- «En Ginna s'ha allunyat tant de mi que em fa l'efecte que no el conec. I ara l'Adam m'ha plantat. Sé que no és culpa seva, això del trasllat, però ho veig com una traïció. He perdut l'Adam i el meu germà bessó, i no hi ha ningú en tot el món que em consoli.»
- «L'Adam i jo sortim des que jo tenia tretze anys, quan era una nena amb cos de dona. Ara, amb ràbia, m'adono que he desaprofitat una part considerable de la meua vida dedicant-l'hi a ell. Quan vam començar a sortir no tenia temps per a les amigues, de manera que ara que ell m'ha abandonat, no tinc ningú.»

9 Explica quin dels procediments següents s'acosta més al que tu has fet per entendre el significat de la frase que tens a continuació quan has fet la lectura general del text:

«La marea de la seva nova vida se l'emporta cada vegada més lluny de mi.»

- a) He llegit la frase i m'ha vingut una imatge mental del mar amb onades en moviment i ho he relacionat amb el tema central del text.
- b) He llegit la frase i l'he entès per la informació que aporten la resta de frases d'aquest mateix paràgraf.

c) Altres: _____
 _____
 _____
 _____

M'estima o no m'estima?

Fa un parell de mesos que la Vanessa i en Marc no estan bé. Surten junts des de fa any i mig i els anava prou bé en la seva relació, però ara la Vanessa està desganada. No té ganes de veure en Marc i no li ve de gust quedar amb ell a les tardes tal com feien abans. No té ganes de fer res amb ell i no para de posar excuses per no haver de veure'l. Encara que sent molt d'afecte per en Marc, no sap com posar fi a aquesta situació. Ahir en Marc li va preguntar què li passava i, amb llàgrimes als ulls, la Vanessa li va respondre: «T'he deixat d'estimar.»

El que els ha passat a la Vanessa i en Marc es diu «desamor», una de les causes més freqüents de trencament en una parella. Normalment, és una experiència dolorosa i qui la pateix la viu com un fracàs.

Sempre que s'és dins d'una relació, s'ha de ser conscient que la parella evoluciona constantment encara que cap de les dues parts se n'adoni.

L'enamorament és un període més o menys llarg que, passat un temps, s'acaba o es transforma. És un estat d'ànim que desencadena l'experiència amorosa. En un principi, és viscut amb gran intensitat però també amb un cert grau d'inseguretat. Quan una persona sent que està enamorada, vol passar al màxim de temps possible amb l'altra, buscar coses per fer junts, se sent atreta per molts aspectes de l'altra persona, des del seu físic fins a la seva manera de caminar.

Però quan ha passat un temps, la persona enamorada comença a adquirir més contacte amb la realitat i comença a avaluar aspectes de l'altra persona que abans valorava com a positius. Aquests aspectes comencen a veure's d'una altra manera. Sovint, això coincideix amb un procés de desidealització de la parella. És a dir, la persona que s'està desenamorant s'adona que l'altra no compleix totes les seves expectatives, que la imatge que s'havia format d'aquella persona és diferent de la realitat o, simplement, que aquella persona que pensava que s'estimaria tota la vida no és realment el que busca.

Aquest procés de ràpid enamorament i desenamorament és molt freqüent durant l'adolescència, ja que és un període de la vida en què els joves construeixen la seva pròpia identitat. I aquestes relacions entre nois i noies constitueixen un aprenentatge més.

Quan es perd la persona estimada, es té un fort sentiment de tristesa i de desànim que els psicòlegs anomenen dol. És una fase més de tot el procés en què la persona ha d'adaptar-se a la nova situació i viure sense la parella. El primer desengany que s'experimenta a la vida és el més dolorós perquè la persona encara no

ha desenvolupat tècniques adequades per enfrontar-se a la nova situació.

En un primer moment, la persona abandonada se sent culpable del que ha passat però, a poc a poc, aquests sentiments de culpabilitat i tristesa donen pas a una segona fase en què apareixen l'odi i la rancúnia. En aquest moment, se sent que la persona culpable és qui ha trencat la relació de parella.

Cap d'aquestes dues fases reflecteix la realitat tal com és perquè la persona no pot ser objectiva. Passat un temps, els sentiments es tranquil·litzen i la persona, amb molta més objectivitat, pot arribar a entendre els vertaders motius del trencament.

A poc a poc la persona recupera els seus hàbits i costums de sempre, es recupera l'autoconfiança i l'autoestima i s'obre camí cap a noves relacions.

Aquest procés d'enamorament i desenamorament no s'ha de viure com un fracàs, sinó com una experiència més a la vida que ha de servir per reconèixer-se més a un mateix, per aprendre a relacionar-se amb altres persones i saber què és el que es vol i el que no es vol en una relació de parella.

LAURA CERDÁN RUBIO

10 Assenyala la resposta correcta:

La Vanessa no té ganes de veure en Marc perquè:

- a) Ja no sent res per ell.
- b) No sap on anar a divertir-se amb ell.
- c) L'aprecia però no n'està enamorada.
- d) Han discutit i estan enfadats.

Una persona sap que està enamorada quan:

- a) Vol estar al màxim de temps amb l'altra persona.
- b) Vol lluir la seva parella davant de tothom.
- c) Sap que pot treure un profit de la seva relació amb la parella.
- d) Se sent molt atreta per una altra persona i li agrada tot el que fa, diu i pensa.

Una persona es desenamora quan:

- a) L'altra persona l'abandona.
- b) S'adona que no li agrada tot de l'altra persona.
- c) Els amics li critiquen tot allò que fa la seva parella.
- d) La seva família no veu amb bons ulls la relació que té.

3 COMPETÈNCIES LINGÜÍSTIQUES

11 Numera les frases següents seguint l'ordre del procés majoritari d'enamorament i desenamorament:

- a) Recupera els seus hàbits i costums de sempre.
- b) La persona abandonada se sent culpable del que ha passat.
- c) S'obre camí cap a noves relacions.
- d) Vol passar al màxim de temps possible amb l'altra.
- e) La persona enamorada comença a adquirir més contacte amb la realitat.
- f) Té un fort sentiment de tristesa i desànim.
- g) Es comencen a avaluar aspectes de l'altra persona que abans es valoraven com a positius.
- h) Es recupera l'autoconfiança i l'autoestima.
- i) Els sentiments es tranquil·litzen i la persona, amb molta més objectivitat, pot arribar a entendre els vertaders motius del trencament.
- j) La persona ha d'adaptar-se a la nova situació i a viure sense la parella.
- k) Se sent que la persona culpable és qui ha trencat la relació de parella.
- l) La imatge que s'havia format d'aquella persona és diferent de la realitat o, simplement, que aquella persona que pensava que estimaria tota la vida no és realment el que busca.
- m) A poc a poc, aquests sentiments de culpabilitat i tristesa donen pas a una segona fase en què apareixen l'odi i la rancúnia.
- n) En un principi, és viscut amb gran intensitat però també amb un cert grau d'inseguretat.
- o) Cap d'aquestes dues fases reflecteix la realitat tal com és perquè la persona no pot ser objectiva.

12 Explica el procés que has seguit per ordenar les frases anteriors.

---

13 Llegeix els paràgrafs següents i explica quin et sembla més adequat i per què:

- a) Enamorar-se és complicat i pot portar a algun desengany, per tant és millor evitar la relació de parella.
- b) Enamorar-se i desenamorar-se és bo i ens fa aprendre coses de nosaltres mateixos i de la relació amb els altres.
- c) En les relacions de parella sempre hi ha qui guanya i qui perd, per tant no són justes.
- d) Quan estem enamorats no som gaire conscients de la realitat i això pot fer que no triem bé les nostres parelles.
- e) És impossible que una relació d'enamorament es mantingui de manera indefinida.

---

14 Explica per què, segons el text, el primer desengany amorós és més dolorós que els altres i digues si hi estàs d'acord o no.

---

15 Torna a llegir el que els ha passat a la Vanessa i en Marc. Marca l'opció que creus adequada sobre què hauria de fer en Marc com a resposta a la situació:

- a) Parlar amb la Vanessa i intentar oblidar-la.
- b) Fer els possibles per tornar a enamorar la Vanessa.
- c) Iniciar una relació d'amistat amb la Vanessa.
- d) Buscar-se una altra parella.